

Verpleeghuis- woon- en zorgcentrum

Reiniging desinfectie en sterilisatie in verpleeghuis en woonzorgcentrum

Werkgroep Infectie Preventie
Vastgesteld: maart 2004
Revisie: maart 2009

Aan de samenstelling van deze richtlijn werd, behalve door leden en medewerkers van de WIP, bijgedragen door: de heer prof. dr. H.J.M. Cools, De Bieslandhof, Delft; mevrouw E. Dekker, St.Lucas Andreas Ziekenhuis, Amsterdam en mevrouw G.V.M. Koopmans-Zwanenburg, Ziekenhuis Leyenburg, Den Haag.

Dit document mag vrijelijk worden vermenigvuldigd en verspreid mits de Werkgroep Infectie Preventie (WIP) als bron wordt vermeld.

Controleer altijd of dit de meest recente versie van de richtlijn is (zie www.wip.nl). De WIP acht zich na het verschijnen van een update niet meer verantwoordelijk voor gedateerde versies van de richtlijn.

Opmerkingen over deze richtlijn ontvangen wij graag via stwip@wip.nl.

DISCLAIMER

De geplande revisiedatum van deze richtlijn is verlopen. Dit kan betekenen dat de richtlijn (op onderdelen) niet meer up-to-date is. De gebruiker dient daarom zelf na te gaan of deze richtlijn nog up-to-date is.

Werkgroep Infectie Preventie
p/a Leids Universitair Medisch Centrum
Kamer C7-P-131
Postbus 9600
2300 RC Leiden
T 071 52 66 756
E stwip@wip.nl
I www.wip.nl

Inhoudsopgave

1	Reiniging	1
1.1	Definitie	1
2	Reiniging huishoudelijke artikelen, ruimten en meubelen	1
2.1	Reinigingsmiddel	1
2.2	Droog reinigen (= stofwissen)	1
2.3	Reiniging door middel van microvezeldoekjes	2
2.4	Nat reinigen	2
2.5	Sanitair reinigen	3
3	Reinigingsfrequentie	3
4	Desinfectie	5
4.1	Definitie	5
4.2	Toepassing	5
5	Desinfectie huishoudelijke artikelen, ruimten en meubelen	7
5.1	Wanneer is desinfectie noodzakelijk	7
5.2	Desinfecteren	8
6	Sterilisatie	8
6.1	Definitie	8
7	Aanschaf materialen	8
8	Instrumenten en verpleegartikelen	9
8.1	Algemene regels	9
8.2	Sterilisatie	9
8.3	Desinfectie	9
Bijlage A.	Literatuur	13

1 Reiniging

1.1 Definitie

Onder reiniging wordt verstaan het verwijderen van zichtbaar vuil en onzichtbaar organisch materiaal om te voorkomen dat micro-organismen zich kunnen handhaven en vermeerderen en worden verspreid [1].

2 Reiniging huishoudelijke artikelen, ruimten en meubelen

☞ Voor alle methoden van reiniging wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van disposable materialen.

☞ Bij gebruik van niet-disposable materialen dienen deze na gebruik te worden afgevoerd naar de wasserij.

Op deze manier wordt uitgroei van micro-organismen en opeenhoping van stof en vuil zoveel mogelijk voorkómen.

☞ Reiniging van hulpmiddelen, meubilair en de vloer gebeurt met een droog systeem [2].

Bij het droge systeem wordt weinig of geen vocht gebruikt. De vloer blijft na behandeling dus droog achter en is direct weer begaanbaar. Alleen bij aangehecht vuil is droge reiniging niet afdoende en moet een nat systeem worden gebruikt.

2.1 Reinigingsmiddel

☞ De aangemaakte verdunningen van reinigingsmiddelen dienen dagelijks meerdere malen te worden ververst.

Tegenwoordig wordt veel gebruik gemaakt van sproeiflacons, om detergens te sproeien op kleine te reinigen oppervlakken. Deze flacons moeten dagelijks, inclusief de sproeikop, na de werkzaamheden worden leeggegooid en droog bewaard.

2.2 Droog reinigen (= stofwissen)

☞ Stofwissen vindt dagelijks plaats.

Bij (stof)wissen worden stof en losliggend vuil van egale, homogene vloeren met een stofwisapparaat en een stofbindende disposable doek verwijderd.

☞ Uitwrijven en bij- of spotsprayen wordt afhankelijk van de vervuiling gedaan.

Vlekken worden verwijderd door plaatselijk te sprayen met een gecombineerd reinigings- en onderhoudsmiddel en door opnieuw uit te wrijven. (Uitwrijven/bij- of spotsprayen wordt voorafgegaan en/of opgevolgd door (stof)wissen.)

Bij sprayen (spotsprayen) is het door middel van een sprayflacon en een highspeed machine aanbrengen en uitwrijven van een gecombineerd reinigings- en onderhoudsmiddel, op plaatsen waar de bestaande beschermlaag beschadigd of versleten is.

Bij uitwrijven/bij- of spotsprayen worden deze vloeren uitgewreven met behulp van een éenschijfsmachine of een spraymachine.

2.2.1 stofzuigen

Soms wordt de voorkeur gegeven aan het gebruik van een stofzuiger. Met een stofzuiger worden het tapijt en andere zachte en poreuze oppervlakken door middel van een mechanisch opgewekte luchtstroom schoongezogen, waarbij ook het onzichtbaar (diepliggende) vuil wordt verwijderd.

- ☞ De stofzuiger moet voorzien zijn van een adequaat stoffilter, dat op voorschrift van de fabrikant dient te worden vervangen.

2.2.2 stof afnemen

- ☞ Met een stofbindende (disposable) doek wordt stof verwijderd van meubilair en voorwerpen.

2.3 Reiniging door middel van microvezeldoekjes

Voor natte reiniging kunnen reinigingsdoekjes die uit microvezels bestaan, worden gebruikt. Een reinigingsdoekje mag een microvezeldoekje worden genoemd als het vezels bevat die kleiner zijn dan 12 mm. De microvezeldoekjes zijn bedoeld om klamvochtig te gebruiken met schoon water. Bij het gebruik van deze microvezeldoekjes is geen reinigingsmiddel nodig, omdat vet en olie zich hechten aan één van de polymeren van de microvezel. Hierdoor zijn microvezeldoekjes slecht uit te spoelen.

- ☞ Microvezeldoekjes dienen na gebruik (verzadiging met vuil) te worden gewassen. Bij dit wassen mag geen wasverzachter worden gebruikt.

De microvezels van de doeken zijn fijner van structuur en kunnen daarom bij reinigen onder druk met name gelakte materialen aantasten. Reinigen onder een te hoge druk dient daarom te worden vermeden.

Net als op de conventionele sopdoeken groeien micro-organismen uitstekend op de natte en vuile microvezeldoekjes [3, 4].

2.4 Nat reinigen

- ☞ Nat reinigen van grote oppervlakken wordt altijd voorafgegaan door stofwissen (zie droog reinigen).

Nat reinigen van de vloer is een vloeronderhoudssysteem waarbij de schoonmaakhandeling voornamelijk nat en met relatief veel vocht wordt uitgevoerd.

- ☞ Voor het nat reinigen van vloeren wordt het z.g. twee-emmersysteem toegepast.

Met dit systeem wordt zoveel mogelijk scheiding tussen schoon en vuil water gecreëerd. Het systeem bestaat uit: mop, mopsteel, pers, rolframe en twee emmers met elk een andere kleur. Eén emmer is bestemd voor schoon water, waaraan een reinigingsmiddel is toegevoegd. De andere emmer is de spoelemmer en hierboven hangt de pers, die bedoeld is voor het uitpersen van de vuile mop.

De vloer blijft na nat reinigen nat achter en is een korte tijd onbegaanbaar.

Soms kan afhankelijk van de omstandigheden, bijvoorbeeld bij grote oppervlakken, de voorkeur worden gegeven aan het gebruik van een schrob/zuigmachine.

- ☞ Meubilair en voorwerpen worden met (disposable) sopdoeken met zeep- of synthetisch reinigingsmiddel gereinigd. Bij zichtbare vervuiling van het sopwater dient dit te worden vervangen.

2.5 Sanitair reinigen

Sanitair is te onderscheiden in "schoon" sanitair, zoals wastafels en tegels, en "vuil" sanitair, zoals de binnenzijde van de toiletpot, de toiletbril, de ruimte achter het toilet en de lage tegels naast de toiletpot.

- ☞ Voor "schoon" en "vuil" sanitair worden aparte emmers en aparte (disposable) doeken gebruikt.

Voor de dagelijkse reiniging van "schoon" en "vuil" sanitair wordt een alkalisch reinigingsmiddel geadviseerd. Voor preventie en verwijdering van kalkaanslag van wasbakken, douches, badkuipen en toiletten wordt een zuur (ontkalkings)middel gebruikt (volg voor de frequentie het advies op van de fabrikant).

3 Reinigingsfrequentie

- ☞ Van ruimten waarin 7 dagen per week cliënten komen, dient dagelijks de vloer te worden gereinigd.
- ☞ Sanitaire ruimten worden 7 dagen per week, 2 maal per dag, sanitair gereinigd.
- ☞ De vloeren van de overige ruimten, zoals behandelkamers, laboratorium en gemeenschappelijke ruimten, worden gereinigd op alle dagen dat er cliënten zijn geweest.
- ☞ Meubilair wordt, in alle ruimten, 2 maal per week gestoft.

De reinigingsfrequentie van strikt persoonlijke ruimtes in het woonzorgcentrum is sterk afhankelijk van het gebruik dat de individuele cliënt er van maakt. Om die reden kan hiervoor geen algemeen voorschrift worden gegeven.

Tabel 1: Reiniging huishoudelijke artikelen, ruimten en meubilair

Ruimte/artikel	Procedure
(afwas)borstel (alleen kunststof)	Wordt gereinigd in de vaatwasmachine. Indien er geen vaatwasmachine is, na gebruik grondig met heet water uitspoelen, het water uitslaan en ophangen om te drogen.
badkuip	Na ieder gebruik nat huishoudelijk reinigen, heet naspoeien en goed drogen.
borstel	Indien borstels noodzakelijk zijn, dient gebruik te worden gemaakt van kunststof borstels, omdat houten borstels niet voldoende te reinigen zijn [2]. Reiniging in vaatwasmachine. Indien er geen vaatwasmachine is, na gebruik grondig met heet water uitspoelen, het water uitslaan en ophangen om te drogen.
eenschijfsmachine	De pads worden dagelijks na gebruik machinaal gewassen. De eenschijfsmachine (inclusief snoer) wordt wekelijks gereinigd.
kasten	Kasten worden eenmaal per 3 maanden, of vaker bij zichtbare verontreiniging, nat huishoudelijk gereinigd en gedroogd.
materiaalwagen	De materiaalwagen wordt eenmaal per week gereinigd. Bij voorkeur beschikt iedere afdeling over een eigen materiaalwagen.
moppen	De mopsteel wordt dagelijks gereinigd en vervolgens gedroogd. Er worden bij voorkeur disposable moppen gebruikt. Indien dit niet mogelijk is, worden de moppen na elke werkdag bij 60 ° C gewassen en gedroogd.
Schrobautomaat/zuigmachine	De schrobautomaat/zuigmachine wordt na gebruik gereinigd en zo goed mogelijk gedroogd. Van de zuigmachine moeten de schoon- en vuilwatertank na gebruik worden geleegd en doorgespoeld met schoon water. Er mag geen water in de tank blijven staan. De borstels van de schrobautomaat worden na gebruik afgespoeld met schoon water, gedroogd en droog opgeborgen.
sopdoeken	Er worden disposable sopdoeken gebruikt, of reusable sopdoeken die in de wasmachine op minstens 60 ° C dienen te

Ruimte/artikel	Procedure
	worden gewassen. Afhankelijk van de werkzaamheden worden de sopdoeken direct na gebruik of uiterlijk na 24 uur vervangen.
sponsen	Sponsen mogen in een verpleeghuis en een woonzorgcentrum hoogstens eenmalig worden gebruikt, omdat in een spons altijd vocht en grote aantallen micro-organismen achterblijven.
toilet	Het toilet wordt 2 maal per dag, of indien gewenst vaker, sanitair gereinigd.
toiletborstel	Een toiletborstel dient toiletgebonden te worden gebruikt. Wanneer een toiletborstel zichtbaar is verontreinigd, wordt deze gereinigd en vervolgens droog bewaard (opgehangen in de toiletborstelstandaard).
toiletzitting	De toiletzitting na contact met wond respectievelijk decubitus en bij zichtbare verontreiniging met bloed of ander lichaamsvocht huishoudelijk reinigen en vervolgens desinfecteren met chloor 1000 ppm of alcohol 70%.

4 Desinfectie

4.1 Definitie

Onder desinfectie wordt verstaan de irreversibele inactivering en/of reductie van micro-organismen (vegetatieve bacteriën en/of fungi en/of virussen en/of bacteriesporen) op levenloze oppervlakken, alsmede op intacte huid en slijmvliezen, tot een aanvaardbaar geacht niveau [5].

Desinfectie met chloor 1000 ppm of alcohol 70% van materialen, apparaten en verpleegartikelen is alleen noodzakelijk als er zichtbaar bloed (of bloedbijmenging) op aanwezig is. Grondige reiniging met water en een schoonmaakmiddel dient aan desinfectie vooraf te gaan. Deze procedure dient direct of zo spoedig mogelijk na het morsen te worden uitgevoerd.

Wanneer er geen sprake is van bloed of bloedbijmenging kan met reiniging alleen worden volstaan.

4.2 Toepassing

Desinfectie dient beperkt te blijven tot situaties waarin steriliteit niet vereist is, maar waarin reiniging alleen het besmettingsniveau onvoldoende reduceert, bijvoorbeeld wanneer ergens bloed op gespat is of bij besmetting met materiaal waarin bloed zichtbaar is.

Indien desinfectie noodzakelijk is, verdient machinale thermische desinfectie de voorkeur. Machinale thermische desinfectie geschiedt door middel van water met een

temperatuur van 65 tot 100°C of met stoom [5]. Voor oppervlakken en artikelen die niet bestand zijn tegen hoge temperaturen, zal voor chemische desinfectie moeten worden gekozen. Zowel thermische desinfectie als chemische desinfectie dient altijd te worden voorafgegaan door reiniging. Bij machinale thermische desinfectie is de reiniging in het proces opgenomen.

☞ Desinfectie moet worden uitgevoerd volgens protocol door op dit terrein goed geïnstrueerd personeel.

Voor de juiste toepassing van desinfectie zijn de volgende punten van belang.

- Voor desinfectie altijd eerst goed reinigen; bij bedpanspoelers en instrumentenwasmachines is reiniging in het desinfectieproces opgenomen.

Reiniging vooraf is noodzakelijk omdat desinfectantia door organisch materiaal, zoals bloed (eiwitten), ten dele onwerkzaam worden gemaakt [6]. Is desinfectie noodzakelijk, dan moet men beseffen dat een desinfectans sneller en beter werkt naarmate het te desinfecteren oppervlak schoner is. Een desinfectans moet in de juiste concentratie worden toegepast en de voorgeschreven inwerktijd dient te worden aangehouden.

- Alleen chemisch desinfecteren in situaties waarvoor dat in de richtlijnen staat aangegeven.
- Uitsluitend gebruik maken van wettelijk toegestane desinfectantia.

Het gebruik van desinfectantia valt onder verschillende wetten:

- Wet op de geneesmiddelenvoorziening;
- Wet op de medische hulpmiddelen;
- Bestrijdingsmiddelenwet
- Warenwet
- Desinfectantia verdunnen en doseren volgens wettelijk gebruiksvorschrift, zoals vermeld op de bijsluiter en/of het etiket.

Tabel 2: Overzicht van desinfectantia en hun toepassing

Desinfectans	Toepassingsgebied	Opmerking
Chloor 250 ppm	Oppervlaktedesinfectie	Vlak voor gebruik aanmaken met koud water, omdat bij blootstelling aan de lucht de concentratie snel terugloopt. Bij hoge organische verontreiniging van de oplossing dient deze te worden vervangen. (tegen het toevoegen van warm water aan chloor moet worden gewaarschuwd, omdat hierdoor chloorgas ontstaat).
Chloor 1000 ppm	Oppervlaktedesinfectie na verontreiniging met bloed of bloedbijmenging	Idem als chloor 250 ppm.
Alcohol 70%	Huid, handen (handalcohol) en materialen	Handalcohol bevat terugvettende middelen, om uitdroging van de handen bij veelvuldig gebruik te voorkomen.
Chloorhexidine (0,5%) in alcohol 70%	Huid	
Povidonjood	Slijmvliezen	
Jodiumpreparaten	Huid	Gebruiksconcentratie afhankelijk van preparaat en toepassing-

Voor een meer gedetailleerde beschrijving van deze desinfectantia wordt verwezen naar de WIP-richtlijn Reiniging, desinfectie en sterilisatie [5].

5 Desinfectie huishoudelijke artikelen, ruimten en meubelen

5.1 Wanneer is desinfectie noodzakelijk

In het algemeen hoeft reiniging niet te worden gevolgd door desinfectie [7].

- ☞ Wanneer aan oppervlakken, meubilair of voorwerpen verontreiniging met bloed of andere lichaamsvochten wordt opgemerkt, dient direct als volgt te worden gehandeld.
 - De verontreinigde plek wordt met disposable schoonmaakmateriaal gereinigd. Eventueel wordt vocht eerst opgenomen met behulp van een tissue. Hierbij worden handschoenen gedragen.
 - Na reiniging wordt de gereinigde plek gedesinfecteerd met chloor 1000 ppm of alcohol 70%. Het is van groot belang hierbij te letten op de inwerktijd en de concentratie van het desinfectans.

Reiniging vooraf is noodzakelijk omdat desinfectantia door organisch materiaal, zoals bloed (eiwitten), ten dele onwerkzaam worden gemaakt [6]. Is desinfectie noodzakelijk, dan moet men beseffen dat een desinfectans sneller en beter werkt naarmate het te desinfecteren oppervlak schoner is. Een desinfectans moet in de

juiste concentratie worden toegepast en de voorgeschreven inwerktijd dient te worden aangehouden.

Routinematige desinfectie is niet zinvol en dient dan ook niet plaats te vinden.

5.2 Desinfecteren

Voor desinfectie van vloeren en andere grote oppervlakken wordt meestal een desinfectiemiddel op basis van chloor gebruikt.

Voor desinfectie van oppervlakken waarop mogelijk besmet materiaal, zoals bloed of andere lichaamsvochten met al dan niet zichtbare bloedbijmenging is gemorst, volstaat deze oplossing niet omdat ze onvoldoende werkzaam is tegen het hepatitis B-virus (HBV), het hepatitis C-virus (HCV) en het humane immunodeficiëntievirus (HIV). In dat geval is desinfectie met een 1000 ppm chlooroplossing vereist.

Voor gedetailleerde informatie betreffende de aard en de toepassing van desinfectie en desinfectantia wordt verwezen naar WIP-richtlijn Reiniging, desinfectie en sterilisatie [5].

- ☞ De reeds gereinigde oppervlakken en voorwerpen worden zodanig behandeld met een desinfecterende chlooroplossing, dat alle oppervlakken en voorwerpen tenminste 5 minuten vochtig blijven.

Dit is de minimale tijd die nodig is om het desinfectans chloor te laten inwerken. Het is noodzakelijk dat het desinfectans exact gedoseerd wordt. Voor elk desinfectans geldt daarnaast dat de gebruiksvoorschriften op de etiketten van de containers met desinfectans gehanteerd dienen te worden.

Men laat het gedesinfecteerde oppervlak aan de lucht drogen.

Voor desinfectie van kleinere oppervlakken en materialen kan alcohol 70% worden gebruikt. Het gehele oppervlak dient hiermee bevochtigd te worden, waarna droging aan de lucht plaatsvindt.

Voor meer informatie zie de WIP-richtlijn Reiniging, desinfectie en sterilisatie [5].

6 Sterilisatie

6.1 Definitie

Een proces dat alle micro-organismen op of in een voorwerp doodt of inactieveert, zodanig dat de kans op aanwezigheid van levende organismen per gesteriliseerde eenheid kleiner is dan 1 op 10⁶ [5].

(Her)sterilisatie van hulpmiddelen en verpleegartikelen zal als regel in het woonzorgcentrum niet adequaat kunnen plaatsvinden. De eisen die aan (sterilisatie)procescontrole en kwaliteitsbeheersing worden gesteld, zijn namelijk zodanig dat hieraan in een woonzorgcentrum meestal niet kan worden voldaan [8]. De sterilisatie kan beter plaatsvinden op een Centrale Sterilisatie Afdeling (CSA) van een ziekenhuis of in een sterilisatiebedrijf.

- ☞ Steriliteit is vereist voor instrumenten, katheters, vloeistoffen en dergelijke, die rechtstreeks in contact komen met steriele weefsels, organen of lichaamsvochten.

7 Aanschaf materialen

- ☞ Bij de aanschaf van meubilair, apparaten, verpleegartikelen enz. door de instelling dient gelet te worden op de mogelijkheden om te reinigen, desinfecteren of steriliseren. Als het gaat om aanschaf door of namens cliënten wordt vanuit de

instelling het dringend advies gegeven om eveneens te letten op de mogelijkheid van reiniging en desinfectie.

Artikelen die voor desinfectie in aanmerking (kunnen) komen, moeten bestand zijn tegen alcohol 70% of chloor 1000 ppm.

8 Instrumenten en verpleegartikelen

8.1 Algemene regels

Het gebruik van disposable instrumenten verdient de voorkeur.

- ☞ Gebruikt instrumentarium moet altijd als besmet worden behandeld.

Gebruikt instrumentarium moet daarom altijd gescheiden worden gehouden van schoon (gedesinfecteerd of gesteriliseerd) instrumentarium.

- ☞ Herbruikbare instrumenten die niet zijn gebruikt maar wel zijn uitgepakt en klaar gelegd voor de behandeling, moeten opnieuw gedesinfecteerd of gesteriliseerd worden; reiniging opnieuw is niet nodig.

Machinale reiniging verdient altijd de voorkeur boven handmatige reiniging.

- ☞ Bij handmatige reiniging dienen een plastic schort, handschoenen en een spatbril te worden gedragen.

Aanbevolen wordt om zoveel mogelijk onder het wateroppervlak te borstelen, teneinde spetteren en spatten te voorkomen.

- ☞ Indien het reinigen (en desinfecteren of steriliseren) niet in eigen beheer wordt gedaan, dient over de wijze van bewaren van het gebruikte instrumentarium tot het moment van reiniging (en desinfectie of sterilisatie) afspraken te worden gemaakt met degenen die deze werkzaamheden uitvoeren (bijvoorbeeld de afdeling CSA van een ziekenhuis). Zie als voorbeeld WIP-richtlijn no 40a [9].

8.2 Sterilisatie

- ☞ Steriliteit is vereist voor instrumenten, katheters, vloeistoffen en dergelijke, die rechtstreeks in contact komen met steriele weefsels, organen of lichaamsvochten.

8.3 Desinfectie

Desinfectie met chloor 1000 ppm of alcohol 70% van materialen, apparaten en verpleegartikelen is alleen noodzakelijk als er zichtbaar bloed (of bloedbimenging) op aanwezig is. Grondige reiniging met water en een schoonmaakmiddel dient aan desinfectie vooraf te gaan. Deze procedure dient direct of zo spoedig mogelijk na het morsen te worden uitgevoerd.

Wanneer er geen sprake is van bloed of bloedbimenging kan met reiniging alleen worden volstaan.

Tabel 3: Procedure per verpleeg- of verzorgingsartikel

Artikel	procedure
Aantrekhelp voor steunkousen	Cliëntgebonden Bij zichtbare verontreiniging nat reinigen en drogen.
Antidecubitusmateriaal zoals <ul style="list-style-type: none"> ○ siliconenkussen ○ siliconenmatras ○ windring 	Cliëntgebonden. Moet volgens voorschrift van de leverancier en in elk geval als het zichtbaar vuil is, worden gereinigd. Het gebruik van hoezen voor kussens wordt aanbevolen. Stoffen moeten wasbaar zijn op een temperatuur van 60 °C.
Badbrancard	Na ieder gebruik nat reinigen en drogen.
Bedframe	1 maal per week, of bij zichtbare verontreiniging, nat reinigen en drogen.
Bedgordijnen	1 maal per 6 maanden, of eerder bij zichtbare vuil, machinaal wassen.
Bedhek	1 maal per week nat reinigen en drogen.
Bedpan (po)	Na gebruik ledigen, reinigen en thermisch desinfecteren d.m.v. bedpanspoeler.
Brancard	Bij zichtbare verontreiniging nat reinigen en minimaal 1 maal per week.
Dekens/dekbedden	Zowel katoenen als kunstvezel dekens worden 1 maal per week machinaal gewassen.
Dekenboog	1 maal per week nat reinigen en drogen.
Eifeltje (metalen wandelstok met drie of vier poten)	1 maal per week nat reinigen en drogen. Handvaten 1 maal per dag nat reinigen en drogen.
Elleboogkruk	1 maal per week nat reinigen en drogen. Armsteunen 1 maal per dag nat reinigen en drogen.
Extensiemateriaal	Frame en steunen 1 maal per dag nat reinigen.
Fixatiezwachtels	Minstens eenmaal per week en bij verontreiniging verschoneren.
Gebitskom	1 maal per dag afwassen in vaatwasser (voorkeur) of handmatig afwassen.
Glijzeil (om patiënt in bed te verplaatsen)	Cliëntgebonden. Reiniging bij zichtbare vervuiling, na het reinigen goed drogen.
Instrumenten	Reiniging en thermische desinfectie d.m.v. instrumentenwasmachine, hierna sterilisatie afhankelijk van het gebruik, of procedure uitbesteden aan CSA van een ziekenhuis of een sterilisatiebedrijf. Zie voor transport gebruikte instrumenten WIP-richtlijn 40a [9].
Loophulpmiddelen zoals <ul style="list-style-type: none"> ○ eifeltje ○ elleboogkruk ○ looprek ○ rollator 	1 maal per week nat reinigen en drogen

Artikel	procedure
○ wandelstok	
Luchtkussen/luchtmatras	1 maal per week nat reinigen
Losse hoes (textiel)	Gebruikt als onderlaken 1 x per week wassen in de wasmachine bij minimaal 60 ° C.
Mitella's	Minstens eenmaal per week en bij zichtbare verontreiniging verschoneren.
Nachtkastje	-uitenkant 1 maal per week nat reinigen -binnenkant 1 maal per maand nat reinigen
Nagelborstel	Moet cliëntgebonden zijn. Na gebruik grondig uitspoelen, uitslaan en ophangen om te drogen.
Orthese	Eenmaal per week reinigen conform advies fabrikant van het gebruikte materiaal.
Papegaai	1 maal per week nat reinigen en drogen.
Pincet	Zie instrumenten.
Po	Zie bedpan.
Postoel	De zitting wordt na gebruik nat gereinigd en gedroogd. De gehele postoel wordt 1 x mer week gereinigd en gedroogd.
Rollator	Zie loophulpmiddelen
Rolstoel	Bekleding dient intact te zijn. Het onderliggend materiaal is moeilijk te reinigen. -zitting/armleuning/werkblad: 1 maal per week of bij zichtbare verontreiniging. -geheel: 1 maal per week nat reinigen en drogen.
Scheerapparaat elektrisch	Cliëntgebonden: na elk gebruik uitborstelen.
Scheerkwast	Cliëntgebonden -na gebruik grondig uitspoelen met heet water, uitslaan en met borstel omlaag laten drogen.
Slings	Eenmaal per week en bij zichtbare verontreiniging verschoneren.
Sputumbeker	Disposable sputumbeker in een stabiele houder gebruiken. -minimaal 1 maal per dag vervangen. De sputumbeker wordt gesloten in de container voor huishoudelijk afval gedeponneerd.
Stoel	Bij zichtbare verontreiniging met secreta of excreta van de bewoner wordt de stoek direct gereinigd.
Tafel	Afhankelijk van het materiaal 1 maal per dag nat of droog reinigen.
Therapeutic putty (kneedmateriaal om handen te oefenen)	Bewonergebonden. Bij sterke verontreiniging dient het

Artikel	procedure
	materiaal te worden vervangen.
Tillift	-Frame bij zichtbare verontreiniging of 1 maal per week nat reinigen. -Textiel deel: 1 maal per week en bij zichtbare verontreiniging wassen in de wasmachine
Thermometer	Na verwijdering beschermhoesje, de thermometer afnemen met alcohol 70%.
Urinaal	Na gebruik in bedpanspoeler legen en vervolgens reinigen en thermisch desinfecteren.
Vezelmatras	1 maal per week en bij zichtbare verontreiniging wassen in de wasmachine.
Verbandbekken, metalen nierbekken	Na gebruik reinigen en thermisch desinfecteren in bedpanspoeler.
Verbandkar	1 maal per week nat reinigen, materialen pas op de kar terugplaatsen als deze geheel droog is.
Waskom	Na gebruik ledigen, reinigen en desinfecteren in bedpanspoeler en vervolgens droog opslaan.
Waterbed	Buitenzijde 1 maal per week, of na zichtbare verontreiniging, nat reinigen. Inhoud: Er dient wel een voor dit doel geschikt desinfectans te worden gebruikt.
Zandzakken	Zandzakken moeten gemaakt zijn van glad en goed te reinigen materiaal en worden bij zichtbaar vuil of bij wisseling van gebruiker gereinigd.

Bijlage A. Literatuur

1. Sengers, I.J.M., Y.M. Ouwerkerk, and S. Terpstra, editors, *Hygiëne en Infectiepreventie*. Lochem: De Tijdstroom, 2000.
2. Scheerder, M., *Schoon op maat*. Tijdschr Hyg en Inf Prev, 1992. **5**: p. 137-40.
3. TNO, *Instituut voor reinigingstechnieken*. Rapport nr. SM53.
4. Reyneveld, P., *Microvezels: innovatie in schoonmaakland?* Service Management, 1998.
5. W.I.P., *Reiniging, desinfectie en sterilisatie*. Richtlijn nr. 3B, 2001.
6. Altemeier, W., J. Burke, and P.B.e. al, *Control of infection in surgical patients*. American College of Surgeons. Philadelphia, 1984.
7. Ayliffe, G.A.J., et al., *Cleaning*. Hospital acquired infection. London: Wright, 1990: p. 71-82.
8. R.I.V.M., *Richtlijnen Steriliseren en Steriliteit*. 1991(Samson Stafleu : Alphen a/d Rijn).
9. W.I.P., *Transport en verwerking gebruikt instrumentarium op afdelingen en ultrasone reiniging*. Richtlijn nr. 40A, 1999.